

Verslag Standaardisatieraad

Datum: donderdag 20 juni 2019, 10.00 – 12.00 uur
Locatie: SURF, Moreelsepark 48, Utrecht
Aanwezig: Pieter Hendrikse (voorzitter), René Montenarie (GEU), Tom van Veen (SURF), Fons Dingelstad (OCW), Peter Boersema (KBb-E), Jan Bartling (saMBO-ICT), Bert-Jan Geveke (DUO), Marianne Mulder (Kennisset), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD), Jeffrey Hietbrink (PO-Raad & VO-raad), Henk Nijstad (Kennisset), Chris Zintel (Kennisset, verslag)
Afwezig: -

1. Opening

- Fons zal wat later aansluiten bij de vergadering.
- Het verslag van 25-04-2019 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Actiepunten

- A1. Toekomst Toegang / IAA is nog niet geagendeerd in Edu-K. René stelt voor om bij Bram na te gaan wat de huidige stand van zaken is en dit alsnog te doen. René maakt samen met Peter en Ernst-Jan een notitie voor de Edu-K-vergadering van 11 september.
- A2. Er is voor het project modularisering UWLR input opgehaald bij de vereniging ExSamen. Dit leidt tot een verbetering van de modulaire architectuur.
- A3. De uitnodiging voor de werkgroep TLS wordt deze zelfde dag nog verstuurd door de secretaris. Henk vult aan dat het doel is om op korte termijn bij elkaar te komen. Ernst-Jan benadrukt het belang om goed contact te houden met de werkgroep Edukoppeling.
- A4. De nieuwsbrief van Edustandaard met daarin de oproep is verzonden.
- A5 en A6. Opname van wettelijke standaarden in de ROSA en toetsing van bestaande afspraken hieraan is onderwerp van gesprek binnen Edustandaard en de Architectuurraad en er is gestart met de uitvoering hiervan.
- A7. De voorzitter gaat er vanuit dat iedereen de oproep om het belang van wettelijke standaarden in zijn eigen achterban te benadrukken ter harte heeft genomen.
- A8 en A9. Ontwikkeling van een toolkit voor wettelijke standaarden voor het onderwijs staat op de agenda onder punt 4.
- A10. Dedicon is bij agendapunt 5 aanwezig voor een toelichting op implementatie wettelijke standaarden in leermiddelen.
- A11 en A12. Tom ziet naar aanleiding van een gesprek met Kennisset en saMBO-ICT een ontwikkeling waarin er meerdere sectorale architecturen ontstaan, daaroverheen zoeken we de verbinding met de ROSA als kader. De vraag is daarbij wanneer de Architectuurraad en de Standaardisatieraad een rol hebben. Marianne meldt dat Kennisset met onderwijsinstellingen werkt aan een instellingsreferentiearchitectuur voor po en vo. Ze wil graag dat de sectorale architecturen ter inspiratie en informatie gedeeld worden met andere partijen en de verbinding gezocht wordt in de gezamenlijke ROSA.
- De voorzitter stelt voor om in de volgende vergadering uitgebreider stil te staan bij de activiteiten aangaande de verschillende architecturen. Tom voegt toe dat de vraag vooral is hoe de samenhang goed te organiseren. René stelt voor om daarvoor een format of checklist te gebruiken. Henk bereidt dit samen met SURF voor voor de vergadering van november.
- A13, A14 en A15. Het activiteitenplan, de nieuwe werkwijze en de beschrijving hiervan zijn geagendeerd onder punt 6.

Actie:

A1. René: ophalen stavaza IAA/Toegang bij Bram

- A2.** René, Peter en Ernst-Jan: agenderen Toegang/IAA in Edu-K in september.
- A3.** Secretaris: agendering omgang met verschillende architecturen in volgende vergadering.
- A4.** Henk: met Tom inhoudelijke voorbereiding agendapunt architecturen.

2. Update Edustandaard

- René vraagt het verslag van de Architectuurraad ook te delen met de leden van de Standaardisatieraad.
- Jan vraagt naar de actie rond 'bestuurlijke aspecten van de ROSA'. Henk licht toe dat dit in de voorbereidende fase is en later op de agenda van de Standaardisatieraad komt.

Actie:

- A5.** Secretaris: delen verslag Architectuurraad met leden Standaardisatieraad.

3. Nationale API-strategie

- Marcel Reuvers, strategisch adviseur bij het Kadaster, is te gast om te vertellen over de nationale API-strategie in het gemeentelijk domein. Marcel vertelt over het programma Common Ground van gemeenten dat is gestart omdat gemeenten vastlopen in hun informatisering. Alle data zit 'opgesloten' in applicaties wat leidt tot grote en complexe uitwisselstandaarden. Met Common Ground hebben zij een architectuurvisie geschetst waar ze in toekomst naartoe willen. De API-strategie is de uitwerking van de servicelaag, waar Common Ground vooral de ambitie betreft.
- Dit wordt ondersteund door bestuurders vanuit de commissie Samen organiseren van de VNG. Voor het komende jaar is 18,9 miljoen euro beschikbaar voor de uitvoering. De gekozen richting moet ervoor zorgen dat er minder (onnodige) informatie wordt uitgewisseld en minder fouten worden gemaakt, dit wordt gerealiseerd door met API's informatie op te kunnen halen. Dit maakt partijen ook in staat om sneller wijzigingen door te kunnen voeren.
- Jan vraagt naar de relatie met personal data management. Marcel geeft aan dat dit ook belangrijk is in Common Ground: wie bepaalt wie toegang mag krijgen tot welke informatie? Het is vooral een kanteling van de bestaande informatievoorziening waarbij processen en informatie van elkaar worden gescheiden. Belangrijk hierin is te denken van grote ambitie naar kleine stapjes. Omgaan met onzekerheid waarbij het einddoel niet volledig helder is en je niet kunt uitgaan van een blauwdruk zijn hierbij cruciaal.
- Henk vult aan dat RIO vergelijkbaar is met onderdelen van Common Ground. Marcel vertelt dat het uitgangspunt 'data bij de bron' betekent dat je af wil van het berichtenverkeer. Dit is echter een proces van tien tot vijftien jaar. Begin dus klein, vier je successen en doe het stap voor stap.
- Bert-Jan constateert dat wanneer partijen API's gebruiken, het tempo van implementatie losgekoppeld kan worden van de beschikbaarheid en alle partijen in hun eigen tempo aan kunnen sluiten. Dat zou een beginstap voor het onderwijsdomein kunnen zijn. Om met API's te werken moeten er hele duidelijke afspraken zijn over onder andere informatiemodel, semantiek en eigenaarschap. Daar zijn standaarden voor nodig zoals RIO.
- Jan vindt het vanuit het perspectief van regie op gegevens een erg interessant project, maar vraagt zich of hoe dit te implementeren in diverse domeinen zodat aan hetzelfde doel wordt gewerkt. Marcel denkt dat dit vooral te maken heeft met vertrouwen. Vertrouwen dat iedereen de benodigde informatie krijgt en dat er geluisterd wordt naar de wensen van ketenpartijen. Dit vraagt om een hoog niveau van samenwerking. Hiervoor is wel structuur nodig, maar vooral in netwerken en minder in ketens. Het is een ecosysteem.

- Bert-Jan herkent dat vaak nog vanuit structuur en hiërarchie wordt gedacht, maar deze manier van denken is eindig. Hij redeneert van 'de zwerm': daar is niet één partij die de stuurt, maar die kun je wel beïnvloeden.
- De voorzitter dankt Marcel voor zijn inspirerende bijdrage.

4. Terugkoppeling voorgeschreven standaarden

- Tom heeft de omgang met verplichte standaarden geagendeerd in het architectenberaad. De CSC HO heeft commitment uitgesproken op het gebruik van standaarden, waaronder deze. Het WO is nog terughoudend omdat daar nog geen gedeeld beeld is van hoe hiermee om te gaan, hier is de eerste stap gezet maar er is nog wel aandacht nodig.
- Jan vindt een vervolgspraak nodig om dat hij graag een boekje zou hebben waarin het gele boekje van Dedicon is vertaald naar een specifieke uitgave voor het onderwijs.
- Marianne geeft aan dat de vorm nog niet is besproken. Kennisnet heeft haar eigen systemen checkt, maar er zijn ook knelpunten omdat de veiligheidsstandaarden niet altijd worden opgevolgd door standaardpakketten zoals Office365. Voor toegankelijkheid is vooral gekeken naar bewustzijn. BZK heeft hier een goed stappenplan dat ook bruikbaar is voor het onderwijs om het onderwijs in dit kader weinig specifiek is. Goede voorbeelden en usecases zouden kunnen helpen. Ze trekt graag op met SURF met aandacht voor diversiteit van de doelgroepen. Ze roept alle partijen aan tafel ook om het op te nemen in PvE's voor aanbestedingen.
- De voorzitter ziet de voortgang graag de volgende keer terug op de agenda.

Actie:

- A6. Marianne, Tom en Jan:** werken aan ondersteuning onderwijs bij implementatie van wettelijke standaarden.
- A7. Secretaris:** agenderen voortgang wettelijke standaarden in volgend overleg.

5. Accessability-standaarden in het educatieve domein

- René vertelt dat Dedicon een project doet met de GEU en de GAU (algemene uitgevers). Deze is gesubsidieerd door OCW. Voor de GEU was een belangrijke drijfveer voor implementatie dat het belang en de druk toeneemt om met toegankelijkheidsstandaarden te gaan werken. Vanuit dat belang is besloten samen op te trekken. Hans Beerens is manager Toegankelijkheid bij Dedicon en geeft een toelichting.
- Hans vertelt dat het doel van toegankelijkheidsstandaarden is dat iedereen mee moet kunnen doen. Soms is dit ingegeven door wetgeving, soms doordat het mogelijk wordt gemaakt om het te doen, maar ook omdat het de kwaliteit verhoogt voor mensen zonder beperking. Als je hier vooraf rekening mee houdt ben je als partij goedkoper uit. De aanpak zou volgens Hans ook moeten zijn om niet uit te gaan van een afvinklijstje of je aan de standaarden voldoet, maar van wat het betekent voor de gebruiker.
- In het project met de GEU is samenwerking centraal gesteld met bewustwording als eerste stap. Dedicon heeft de standaard toegankelijk gemaakt om partijen op weg te helpen en uitgevers ondersteun met werksessies en adviesgesprekken zodat ze anders naar hun eigen materiaal gaan kijken. De volgende stap is om van deze ad hoc benadering naar een meer gestructureerde aanpak te komen. Belangrijk om op te merken is dat uitgevers hier niet toe verplicht zijn maar dit uit eigen verantwoordelijkheid doen.
- René vertelt dat dit een gezamenlijke GEU-ambitie is om in twee á drie jaar al het leermateriaal toegankelijk te maken en daarmee de kwaliteit van het materiaal te verhogen. Ieder GEU-lid moet hier een coördinator voor hebben. De GEU zou het

wenselijk vinden als de hele keten, dus ook de distributie- en softwarepartijen hun producten aan de standaard laten voldoen.

- De vraag die René aan de Standaardisatieraad wil voorleggen is of het wenselijk is om afspraken te maken over wat het standaard toepassingsprofiel zou moeten zijn voor het onderwijsdomein. Bijvoorbeeld A of AA (zie presentatie).
- Jan vraagt zich af hoe hij dit zou moeten aanpakken in het mbo-domein, waar instellingen ook websites en content maken. Hans geeft aan dat de aanpak vanuit samenwerking naar bewustwording, zoals met de GEU, goed werkt. Maar ook dan blijft het een aanpak van de lange adem en kleine stapjes.
- De voorzitter ziet dat deze aanpak inspirerend werkt en de partijen aan deze tafel verder kan helpen. René geeft aan dat dit project is uitgevoerd op basis van subsidie van OCW. Hij zou het project graag vervolgen en uitbreiden met andere partijen.
- Alle deelnemers krijgen van Hans twee boekjes over toegankelijkheid. Op basis van deze informatie verkent iedereen in zijn achterban of er draagvlak is voor deelname aan het project. In de volgende vergadering komt het onderwerp terug.

Actie:

A8. Secretaris: agenderen toegankelijkheidsstandaarden in volgend overleg.

6. Volgende stap Edustandaard

- De voorzitter meldt dat de nieuwe positionering en werkwijze in Edu-K is besproken en daar met commitment is ontvangen.
- Fons stelt dat het uitgangspunt een werkwijze 'van onderop' is. Hij vraagt zich af hoe te handelen als er iets niet goed loopt. Welk mechanisme treedt dan in werking? Hij is van mening dat de Standaardisatieraad partijen moet kunnen aanspreken als een traject niet lekker loopt. En dat mag minder bescheiden en meer actief waardoor de Standaardisatieraad de verantwoordelijkheid voelt deze werkwijze levend te houden. De vergadering deelt dit uitgangspunt.
- Fons vraagt aandacht voor het goed invullen van werkgroepen die zich bezighouden met de overstap tussen sector. OCW kijkt met extra aandacht naar intersectorale vraagstukken. Ook pleit hij voor een sector- en domeinoverstijgende werkgroep IAA onder beheer van Edustandaard. Peter waarschuwt om teveel dingen verplicht te stellen. Tom biedt aan elkaar te helpen als een partij moeite heeft om 'in beweging te komen'.
- René vraagt om in de terminologie te spreken van een handreiking in plaats van een afsprakenet. Deze term wordt al gebruikt in het educatieve domein voor andersoortige documentatie. Fons wijst op het gebruik van de correcte datum op de notitie. Henk geeft aan dat de inhoud van de handreiking in veel domeinen al min of meer gebruikt wordt.
- Fons geeft aan de positionering en werkwijze van Edustandaard te zullen agenderen in de informatiekamer. Jan en Jeffrey doen dat in de ketenregieoverleggen voor respectievelijk mbo en po/vo. Tom agendeert het in het linking pin-overleg van SURF.
- Voor de profielschets voor leden van de Standaardisatieraad vindt Fons het belangrijk dat zij het gezag hebben om anderen aan te spreken, zowel binnen de vergadering als binnen hun eigen achterban. Er wordt gekozen voor de formulering 'in positie zijn om aan te spreken'. De voorzitter voegt toe dat een lid van de Standaardisatieraad bestuurlijk commitment moet kunnen afgeven.
- René vraagt hoe om te gaan met partijen die niet betrokken zijn bij standaardisatie en implementaties. Jan stelt dat niemand zijn achterban kan dwingen om iets te doen. Sommige partijen zoals het NRTTO zitten niet aan tafel, maar de vraag is of dat nodig is.
- Marianne stelt voor om eerst te inventariseren wat er precies gemist wordt. Ernst-Jan vult aan dat een gesprek dan een logische vervolgstap is. De voorzitter stelt dat elke brancheorganisatie of centrale partij zich aan de tafel van de Standaardisatieraad

uitgenodigd moet voelen. René wil graag inventariseren of een aantal partijen gedwongen kan worden om te participeren. De voorzitter stelt voor om op een ander moment over dit onderwerp verder te praten en met deze documenten de volgende fase van Edustandaard in te gaan.

Actie:

A9. Fons: agenderen positionering en werkwijze Edustandaard in Informatiekamer.

A10. Jan / Jeffrey: agenderen positionering en werkwijze Edustandaard in ketenregieoverleggen.

A11. Tom: agenderen positionering en werkwijze Edustandaard in linking pin-overleg.

7. Rondvraag

- René verzoekt om in september extra bij elkaar te komen omdat er veel onderwerpen zijn om over verder te praten. Hij voegt daaraan toe dat het goed is een overzicht van de werkgroepen en hun stand van zaken te bespreken.
- Jan vertelt dat mbo en ho met DUO bezig zijn met EduMij voor personal data management. René vraagt of het mogelijk is om hier een update over te krijgen. De vergadering vraagt de secretaris dit te agenderen voor de vergadering van september.
- Het is de laatste keer dat Jan aanwezig is bij de Standaardisatieraad. De voorzitter spreekt uit hem te zullen missen. Hij dankt hem voor zijn deelname die heeft geleid tot een grotere rijkdom van de gesprekken aan deze tafel.

Actie:

A12. Secretaris: agenderen EduMij in volgend overleg.

8. Vervolgafspraken 2019

- Donderdag 14 november 10.00 - 12.00 uur SURF, Utrecht

9. Afsluiting